Конгрес
Українських
Націоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 11 березня 2008 року № 11 (227)

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

ОСТАННІЙ ЗЕМНИЙ ШЛЯХ РОМАНА ШУХЕВИЧА

До роковин загибелі Провідника

Він знав, що доведеться загинути, у цьому був переконаний, про це відверто говорив своєму оточенню. Не знав тільки, як і кожний з нас, смертних, коли доведеться покласти голову і який буде останній земний шлях його тлінних останків. Не міг подумати і про те, що вороги української державности замовчуватимуть навіть його загибель.

Справді, тільки обмежене коло співробітників каральних органів радянської влади знали про таємну операцію в Білогорщі, його смерть у перестрілці з чекістами 5 березня 1950 року. Ще менше знали про поховання його останків, оскільки ніяких прямих документальних свідчень не залишилося.

Відтак правда про це десятками років не могла пробитися до української громади. Навіть після проголошення незалежности України в 1991 році тривалий час не вдавалося віднайти свідчень про ці спецоперації. І тільки тоді, коли організатор військової контррозвідки незалежної України генерал-лейтенант Олександр Скіпальський через полковника Олександра Гнапа звернувся до ветеранів колишньої спецслужби з проханням допомогти відтворити правду, один з них – Олександр Болдін у грудні 1998 року написав: "Пам'ятаю, як нас, групу оперативних працівників, зібрав заступник начальника управління 2-Н МДБ УРСР Іван Шорубалка і поставив завдання вивезти тіло Шухевича за межі Західної України й конспіративно спалити його. Він радився з нами, де краще всього це зробити. Спочатку вирішили їхати в напрямку Житомирської області. Під час обміну думками Шорубалка запропонував поїхати на Хмельниччину в напрямку Кам'янця-Подільського. Готував операцію полковник Каганович. Крім оперативних працівників, залучалися чотири військовослужбовці 10-го полку внутрішньої служби МДБ УРСР. У кузові був труп Шухевича, бензин і достатня кількість дров...".

Перед від'їздом зі Львова з групою також зустрічалися генерал-лейтенант з Луб'янки Павло Судоплатов і заступник міністра МДБ УРСР Віктор Дроздов. Одержавши від них остаточні інструкції, поїхали за маршрутом Львів-Тернопіль-Великі Бірки-Скалат-Гримайлів-Скала-Подільська-ріка Збруч, лівий берег. Усе робили солдати, оперативники оточили місце, аби нікого не підпустити. Коли все перегоріло, зібрали попіл у брезент і з моста висипали у Збруч. Це було 9 березня 1950 року.

ЛИЦАРСЬКИЙ ДУХ ГЕНЕРАЛА

У селі Гуків Чемеровецького району на Хмельниччині буде споруджено архітектурно-меморіальний комплекс на вшанування пам'яті Героя України Романа Шухевича.

На місці поховання Романа Шухевича в селі Гуків встановлено пам'ятний знак у вигляді гранітного хреста, відкриття якого відбулося у жовтні 2005 року. На меморіальній плиті викарбувано напис: "На цьому місці 9 березня 1950 року вознісся на небо лицарський дух головного командира УПА, вірного сина українського народу, генерала Романа Шухевича, який загинув 5 березня 1950 року під містом Львів у нерівному бою з московсько-більшовицькими ординцями в результаті підлої зради".

Вл. інформація

ПАМ'ЯТЬ

ОБСТОЮЮЧИ ГІДНІСТЬ УКРАЇНИ

12 березня 2008 року виповнюється 5 років, як відійшла у Вічність славної пам'яті Ярослава Стецько – незламна українська революціонерка, багатолітня голова Проводу ОУН, засновниця і голова Конгресу Українських Націоналістів упродовж 1992–2003 років, видатний український політик, громадський і державний діяч, президент Антибільшовицького Блоку Народів (1986–2003 рр.), народний депутат України трьох скликань.

Протягом усього свого революційного життя вона обстоювала честь і гідність України перед світом. Чинила це й тоді, коли на нашу землю прийшли гітлерівці, за що каралася кілька місяців у гестапівській катівні у Львові.

Не зрадила цьому принципові й наприкінці свого яскравого й насиченого багатьма важливими подіями життя: як тільки на видноколі заясніла зоря свободи для нашого народу, вона нелегально прибула на рідну землю, аби бути у вирі боротьби за відродження незалежної України.

НАГОРОДА – ЧЕРЕЗ ПІВСТОЛІТТЯ

Золотим Хрестом Бойової Заслуги УПА – через півстоліття – 5 березня, в день пам'яті Генерал-хорунжого Романа Шухевича, на урочистій XXII сесії Львівської обласної ради було нагороджено члена ЛОО КУН, полковника Василя Левковича – Вороного.

Василь Левкович – полковник, командир військового округу УПА "Буг". Нині мешкає у Червонограді Львівської області, де є почесним громадянином міста.

Таким чином, відбулось відновлення наказу №1/46 від 15.03.1946 про нагородження Василя Левковича такою почесною нагородою, яку під час Визвольної Боротьби полковнику присудила УГВР за наказом Романа Шухевича.

Нагадаємо, що В. Левкович у жовтні 2007 року отримав орден Ярослава Мудрого V ступеня за підписом Президента України Віктора Ющенка.

Прес-служба ЛОО КУН

На світлині: кунівці, члени фракції "Національний вибір" у ЛОР вітають полковника із нагородою.

ЧИТАЦЬКА ПОШТА

...ЩОБ ПОЛУДА З ОЧЕЙ СПАЛА

У часописі "Нація і держава" від 5-го лютого 2008 р. вміщені дописи Миколи Білого "Говорити мовою сили" і Василя Тимчини "Розбудовуючи Україну, дбаймо про її безпеку".

Хочу висловити подяку авторам цих публікацій за глибоке розуміння сучасної ситуації, яка є результатом колоніального стану України впродовж трьох з половиною віків, починаючи з сумнозвісної і фатальної для долі України Переяславської Ради 1654 р. Через цю помилку Україна втратила мільйони українців.

Свій чорний слід залишило і настирливе бомбування українців, постійне нав'язування в їхній свідомості почуття меншовартості.

Як наслідок, маємо те, що описали Микола Білий і Василь Тимчина у своїх дописах.

Потрібна постійна копітка робота, щоб полуда з очей спала, і люди повернули собі самоповагу. Це маємо добре пам'ятати і керуватись у повсякденному житті. Навіть той, хто вважає, що нічого в цьому плані реального зробити не може, помиляється, бо навіть розмовляючи українською, особливо в російському середовищі, кожен з нас долучає свої скромні зусилля до нашої спільної великої української справи.

Першочергову увагу потрібно приділити вихованню підростаючого покоління у патріотичному дусі. А для цього розробити нові підручники з історії України, правдиво висвітлюючи події.

Вищеназвані публікації доцільно надрукувати окремими буклетами і розповсюдити у всіх середніх і вищих учбових закладах, а також бібліотеках. Це питання найнагальніше, бо без свідомих, патріотично налаштованих українців незалежна Україна існувати не зможе.

З упевненістю можна сказати, що за умови ретельного і наполегливого виконання усіх вимог, зазначених Миколою Білим і Василем Тимчиним, українці, зрештою, стануть господарями на своїй рідній землі.

Тетяна КОСЕНКО,
м. Вінниця

11
4 820102 210017

Дорогі читачі! Триває передплата на газету "Нація і держава" на 2008 рік. Інформація про газету міститься в Каталозі видань України на 2008 рік. Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: 1 місяць – 2,17 грн., 3 місяці – 6,16 грн., 6 місяців – 11, 32 грн. Сподіваємося на солідарність і допомогу!

БУКОВИНА

У місті Заставні – райцентрі Чернівецької області – відбулася міська сесія V скликання, на якій вирішили:

– оголосити 2008 рік Роком Степана Бандери;

– на честь відзначення Провідника української нації назвати одну з вулиць міста іменем Степана Бандери;

– пропонувати закладам освіти, культури проводити відповідні заходи, тематичні вечори та виставки;

– звернутися до Президента України Віктора Ющенка з проханням присвоїти Степану Бандері звання Героя України (посмертно).

Хоч як це дивно, але депутати від фракцій, в тому числі і депутати від Партії регіонів та СПУ, були одностайними у прийнятті цих рішень.

Стати всім, хто помилявся, на шлях істини ніколи не пізно. Головне, щоб у душі і серці була віра у світлий прийдешній день.

Марія КИСИЛЬОВА,
м. Чернівці

ВІННИЧЧИНА

Члени КУН Крижопільського району Вінницької області, вшанувавши пам'ять героїв Крут, відбули службу Божу біля храму св. Івана Богослова у с. Зеленянці. Службу відправили священики УПЦ КП о. Петро (Підсадний) та капелан-духівник Українського Чорноморського козацтва, козацький полковник, ігумен о. Микола (Пустовіт).

Панахида була відправлена на могилі поручника кінноти Української Галицької

Армії світлої пам'яті Юліана Шепаровича, похованого в садку залізничної станції Крижопіль 5 січня 1920 року.

Члени Крижопільської РО КУН поставили перед собою завдання упорядкувати могилу та встановити пам'ятник борцю за Україну.

Звертаємося до членів Конгресу, особливо із Заходу України: якщо хтось володіє інформацією про життєвий шлях поручника УГА Ю. Шепаровича, його нащадків, відгукніться. Ми запросимо вас на врочисте відкриття пам'ятника герою, що відбудеться навесні 2008 року в Крижополі Вінницької області.

* * *

За ініціативи Проводу Вінницької ОО КУН 5 березня в обласному центрі відбувся мітинг-реквієм з нагоди 58-ї річниці з дня загибелі Героя України, головнокомандувача УПА генерал-хорунжого сл. пам'яті Романа Шухевича. Священик УГКЦ о. Стефан відслужив панахиду. Учасники мітингу-реквієму поклали квіти до могили Січових Стрільців та вояків ОУН-УПА, хвилиною мовчання вшанували пам'ять Романа Шухевича та мільйонів українців, які полягли за Волю України.

Віталій ГУСАР, голова Вінницької ОО КУН

КИЇВЩИНА

У Вишгородській міській тенісній школі, що на Київщині, під патронатом КУН відбувся обласний рейтинговий турнір імені лідера КУН Слави Стецько. Керівник – директор Вишгородської міської тенісної школи Валерій Сидорчук.

Нинішнього року позмагатися за трофей приїхали тенісисти із десяти районів

КУН У ДІЇ

Київщини. Цього разу почесний кубок турніру імені Слави Стецько вибороли вишгородці.

Гостями свята були: заступник голови обласної організації КУН О. Сахацький, депутат Вишгородської районної ради, письменник О. Дробаха, голова громадської ради М. Юречко, від батьківського комітету – І. Спичак.

КРИМ

Кримська організація Конгресу Українських Націоналістів звернулася із заявою до міністра освіти і науки АР Крим В. Лаврова, в якій протестує проти блокування впровадження української мови в усіх сферах освіти. Кримські націоналісти ставлять питання про роль цього Міністерства в контексті розвитку української державності в Криму. "Як пояснити той факт, що за весь час незалежності школи та ВНЗ півострова не перейшли на українську мову навчання? Тож чи потрібен державі такий інститут, як Міністерство освіти і науки АР Крим, який фінансується за наші кошти, але провадить антидержавницьку політику?" – запитують кримчани.

"Хто відповість за таку політику в системі освіти, коли кримські школи кують випускників, які всім своїм єством ненавидять усе українське? Як держава може платити вчителеві заробітну платню, коли він виховує учня українофобом?"

Крім того, КО КУН також незрозумілі дії Міністерства освіти і науки України, яке скасувало наказ про проведення тестування випускників кримських шкіл українською мовою, що, на думку кримчан, є результатом слабкості Києва і державних посадовців України перед купкою озвірілих руйнаторів держави. Саме вони поширюють інформацію, що вся влада в Україні є злочинною і накази Києва на всіх рівнях є злочинними, насамперед ті, що стосуються мовної політики.

Кримські кунівці вимагають, щоб на ці запитання відповіло Міністерство освіти і науки АР Крим. На їхню думку, за цими фактами повинна бути порушена відповідна справа в Генеральній прокуратурі України.

Кримська організація КУН вимагає провести слідство і виявити ініціаторів повішення та спалення муляжу міністра освіти і науки України І. Вакарчука в Сімферополі, ліквідувати Міністерство освіти і науки АР Крим, звільнити педагогів, які насаджують антидержавницьку ідеологію учням шкіл та ВНЗ, провести відповідні заходи щодо звільнення тих директорів шкіл, які перешкоджають впровадженню державної мови в освітній процес, порушуючи статтю 10 Конституції України, а також відновити наказ Міністерства освіти і науки України про проведення тестування для випускників усіх шкіл без винятку українською мовою.

Василь ОВЧАРУК,
голова КО КУН

* * *

Севастопольська міська рада V скликання 29 січня 2008 року прийняла рішення "О провозглашении территории г. Севастополя "Территорией без НАТО". З цього приводу Севастопольська міська громадська організація "Євроатлантичний вибір" звернулася з відкритим листом до прокурора Севастополя В. Дерези, голови Севастопольської міської держадміністрації С. Куніцина, Голови Севастопольського управління СБУ М. Сальви, Начальника УМВС України у м. Севастополі В. Петухова. Це рішення грубо порушує Конституцію України, а також Закони України "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про основи національної безпеки України" і "Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України" – говориться в листі.

У листі пропонується скасувати антиконституційне рішення, а також порушити питання відповідальності Севастопольської міської ради перед державою.

ЛЬВІВЩИНА

5 березня в річницю загибелі Романа Шухевича більш як 20 автівок з червоночорними конгресівськими прапорами, а також із запрошеними до автопробігу представниками НРУ і УНП вирушили в Білогорщу – до місця загибелі командира УПА.

А Білогорща зустрічала нас великим зібранням. Біля пам'ятника Провідникові відбулось покладання квітів та віче, до якого долучилося керівництво області: в.о. голови обласної держадміністрації М. Кміть, голова Львівської облради М. Сеник, а також представники влади областей-сусідів з Івано-Франківщини, Тернопільщини, Волині, які після відслуження о. Зеновієм молебня виступили перед присутніми. Від Львівської обласної Організації КУН з промовою виступив член Проводу, депутат Львівської Обласної Ради А. Микуш.

Почесну варту впродовж всього заходу несли молоді конгресівці Яворівщини.

Славне ім'я Головного командира УПА вшанували піснями ветерани хору "Повстанець".

Ігор ДАНИЛИХА,
голова Секретаріату ЛОО КУН

ТЕРНОПІЛЬЩИНА

Тернопільська ОО КУН провела засідання політради, де розглянуто низку рішень.

Зокрема, прийнято заяву на підтримку ініціативи Президента про ліквідацію усіх пам'яток тоталітарного режиму.

Водночас КУН Тернопільщини висловив своє занепокоєння постійним зростанням цін і тарифів та низьким рівнем життя мешканців области і звернувся до місцевих органів влади з проханням "здійснювати виважений та збалансований підхід до прийняття рішень щодо підвищення тарифів на житловокомунальні послуги та ціни на проїзд у громадському транспорті; вжити необхідних заходів для підвищення життєвого рівня мешканців области, сприяти поліпшенню фінансово-господарської діяльности житло-комунальних підприємств шляхом залучення бюджетних асигнувань, забезпечити прозорість та ясність у прийнятті рішень щодо підвищення тарифів шляхом широкого залучення до обговорення громадськості области".

Щодо розподілу земельних ділянок територіальної громади, то політрада ТОО КУН вирішила "зобов'язати депутатів Тернопільської міської ради 5-го скликання – членів КУН тимчасово утримуватися від голосування питань, пов'язаних з наданням (виділенням) земельних ділянок територіальної громади міста Тернополя".

Розглянуто також питання всебічної підтримки і поширення часопису "Нація і держава" на теренах області.

У роботі політради взяли участь заступник голови КУН В. Борейчук, а також заступник голови Львівської ОО КУН Р. Дідусь.

ХМЕЛЬНИЧЧИНА

Незадовільний стан більшости сільських закладів культури, бібліотек, їхня непридатність для нормальної повноцінної роботи відіграють свою негативну роль у занепаді українського села, яке, по суті, кинуте напризволяще чиновниками та політиканами. Саме тому після відвідин сіл Волочиського району проводом місцевої організації КУН вирішено розпочати довгострокову широкомасштабну акцію щодо поліпшення стану культурноосвітньої роботи на селі.

Виступаючи на зборах завідуючих сільських клубів, голова РО КУН, депутат райради Микола Маліщук наголосив, що ситуація вимагає негайного втручання як сільських громад, так і влади.

Наразі розпочато роботу з місцевими підприємцями, фермерами, орендаторами землі та депутатами місцевих рад, аби в договорах на оренду сільської землі передбачити пункт про виділення певного відсотка від прибутку на потреби культурно-освітніх закладів, придбання нової літератури, ремонт приміщень. Планується також створення спеціального фонду із внесків дрібних та середніх підприємців, які спрямовуватимуться на благоустрій сільських закладів культури та освіти.

* * *

Хмельницька міська організація Конгресу Українських Націоналістів пропонує створити при міськвиконкомі спеціальну комісію з демонтажу тоталітарної символіки та перейменування вулиць у м. Хмельницькому.

Відповідне звернення надіслано на адресу міського голови Мельника Сергія Івановича.

"Хмельницька міська організація Конгресу Українських Націоналістів неодноразово ставила перед міською владою питання демонтажу знущальних для українського народу символів тоталітарного минулого. Існування топонімічних назв та пам'ятників тим, хто нищив українців, та організовував голодомори та репресії, паплюжив українські цінності, в першу чергу, викликає неповагу до людей, які постраждали внаслідок злочинних дій більшовицької влади. Наші чисельні звернення отримували підтримку та розуміння, однак конкретних дій в даному напрямку робиться недостатньо" – наголошувалося в зверненні.

Кунівці переконані, що проблема "совкових" топонімів та символіки є нагальною і потребує вирішення. Підтверджує вищенаведене і Указ Президента України Віктора Ющенка щодо необхідности перейменування та демонтажу пам'ятників діячам тоталітарного минулого.

* * *

На Хмельниччині відновлено випуск газети "Націоналістична доба".

У 1996 році з ініціативи тодішнього проводу Хмельницької обласної організації КУН було зареєстровано часопис партійного осередку "Націоналістична доба". На превеликий жаль, через брак коштів у світ вийшло лише 2 примірники видання.

І ось нині, завдяки активній позиції голови Хмельницької ОО Конгресу Анатолія Демида, вихід газети відновлено.

Редактором часопису призначено кандидата історичних наук, голову секретаріату обласної організації КУН Олександра Симчишина.

У лютому накладом дві тисячі примірників вийшов перший у новому тисячолітті та третій загалом випуск "Націоналістичної доби".

Прес-служба Хмельницької
обласної організації КУН

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 35-02-09
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95
Львів	Пшевлоцький Микола	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 23-78-55
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Демид Анатолій	(0382) 65-72-35
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

ЗАЯВА

Президії Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів

Президія Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів висловлює глибоку стурбованість з приводу загострення політичної ситуації та наростання негативних тенденцій у суспільному житті країни.

Особливу тривогу і занепокоєність викликає:

– періодичне безпідставне блокування представниками фракцій Партії регіонів та КПУ парламентської трибуни, що призвело до паралічу роботи вищого законодавчого органу країни;

– загострення україно-російських стосунків у газовій сфері;

– проведення т. зв. другого з'їзду депутатів усіх рівнів у Сєвєродонецьку, на якому у провокативній формі порушувалися питання щодо відносин Україна – НАТО, "насильницької українізації", захисту російської мови, оцінки Голодомору і ставлення до ОУН-УПА;

– заява Віктора Януковича про вихід із конституційної ради фракції Партії регіонів та погроза організації масових акцій протесту проти вступу України в НАТО;

– різке зростання цін на продукти харчування при нечуваній руйнації села;

– різке зростання рівня інфляції;

– погрози Росії націлити російські ракети на територію України.

Президія Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів вважає, що все це негативно впливає на рівень життя громадян та становить загрозу для національної безпеки України.

Блокування роботи парламенту перешкоджає вирішенню важливих для держави питань: сформування президії Верховної Ради, затвердження голови СБУ, зняття депутатської недорканності, ратифікації угоди про СОТ, прийняття актуальних соціальних законів тощо.

Наголошуємо на тому, що політична криза в державі стала можливою після впровадження т. зв. політреформи, яка зруйнувала баланс між гілками влади і згубним чином вплинула на роботу державного механізму.

Конгрес Українських Націоналістів підтримує намагання Президента України Віктора Ющенка знайти вихід із складної ситуації в державі та внести зміни до Конституції, які покладуть край протистоянню між гілками влади.

Є очевидним, що позачергові вибори, проведені за партійними списками, практично не вплинули на склад Верховної Ради та на поліпшення її роботи.

Пропонуємо розробити і затвердити нові закони про вибори народних депутатів, які б передбачали зняття депутатської недоторканності та обрання народних депутатів за відкритими партійними списками, а також закріплення народних депутатів за конкретними виборчими округами та їхню відповідальність перед виборцями.

Ми вважаємо, що, у разі неспроможності нинішнього складу Верховної Ради вирішити нагальні проблеми держави та забезпечити належний розвиток країни, своє вагоме слово повинен сказати український народ – головний носій влади.

Звертаємося до Президента України Віктора Ющенка як гаранта Конституції з проханням використати всі надані йому Конституцією права для стабілізації ситуації в державі. У разі, якщо підтримувані Москвою антиукраїнські сили продовжуватимуть дії, спрямовані на послаблення Української держави, вносимо пропозицію розпустити Верховну Раду України і ввести пряме президентське правління.

Слава Україні! Героям слава!

Президія Головного Проводу Конгресу Українських Націоналістів

ЗВЕРНЕННЯ

УКРАЇНЦІ!

Рішення Верховної Ради від 26 червня 1992 року про вилучення з паспорта громадянина України графи "національність" є злочином проти українського народу.

Таким чином нас намагаються позбавити генетичної приналежності до Української Нації.

Нам нав'язують чужу мову.

Наші душі отруюють брудом чужої псевдокультури.

За нас пишуть чужу брехливу історію про "спільну колиску трьох братніх народів".

Нас знову хочуть загнати в московське ярмо.

На спротив чужинецькій експансії ми, українські патріоти, починаємо всеукраїнську акцію УКРАЇНЕЦЬ, БУДЬ УКРАЇНЦЕМ – ЗАПИШИ СВОЮ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ У СВІЙ ПАСПОРТ!

Ми вимагаємо від Верховної Ради скасувати ганебне рішення.

Ми звертаємося до Президента України Віктора Ющенка підтримати нашу вимогу.

Ми звертаємося до всіх українців із закликом долучитися до нашої акції.

СЛАВА УКРАЇНІ! ГЕРОЯМ СЛАВА!

Конгрес Українських Націоналістів

ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

ДЛЯ ЧОГО ТИМОШЕНКО ТИСНЕ НА ГАЗ?

Україно-російські газові відносини були головною темою вітчизняного політичного життя останніх кількох тижнів

Було схоже на те, що Росія шантажувала українську сторону, погрожуючи відключити газ. Що, зрештою, і зробила.

Щоправда, коли пристрасті досягли, здавалося б, апогею, 5 березня несподівано надійшло повідомлення про те, що обмеження постачань газу для споживачів України з боку російського "Газпрому" зняті. Про це в ході телефонних переговорів домовилися голова правління "Газпрому" Олексій Міллер і голова правління "Нафтогазу України" Олег Дубина.

Спробуємо коротко відновити динаміку україно-російського газового протистояння впродовж останнього часу. Можливо, це дасть нам можливість хоч трохи підняти завісу і дещо зрозуміти: а що ж це було насправді, і з якою метою задумувалося?

Нинішнє загострення почалося з того, що на початку нинішнього року новоспечений прем'єр Ю. Тимошенко заявила про те, що компанії-посередники на газовому ринку "РосУкрЕнерго" та "УкрГазЕнерго" "повинні піти з ринку". "Україна не потребує для контрактів з поставок газу з Туркменистаном, Узбекистаном чи Казахстаном жодних тіньових посередників. Наявність таких посередників є ознакою корупційних дій", – зазначила прем'єр. За її словами, Україна повинна отримувати газ безпосередньо від "Газпрому". Незадовго перед цим у Москві був арештований відомий кримінальний авторитет Семен Могилевич. Тоді ж Тимошенко заявила, що арешт Могилевича пов'язаний з газовими відносинами і "РосУкрЕнерго".

Пікантність ситуації полягає ще й у тому, що "Газпром є одним із засновників "РосУкрЕнерго" (50% у "Газпрому", 50% – у Дмитра Фірташа й Івана Фурсіна).

Трохи згодом віце-спікер Держдуми РФ, президент Російського газового товариства В. Язєв заявив, що він вважає за можливе укладання прямої угоди між "Газпромом" і "Нафтогазом України" про постачання газу. Але в такому разі ціна для України за газ має становити не 179,5, а 314 доларів за тисячу кубометрів.

На початку лютого член енергетичного комітету Верховної Ради, радник Тимошенко О. Гудима (БЮТ) спрогнозував, що на місці "РосУкрЕнерго" з'явиться новий посередник – компанія, у якій акціонерами виступатимуть "Нафтогаз" і "Газпром". За його словами, новій компанії можуть надати повноваження транспортування і збереження газу в підземних сховищах.

Тим часом газовий зашморг над Україною почав затягуватися тугіше. З різних боків виголошувалися заяви, які суперечили одна одній кардинальним чином. "Газпром" наполягав на тому, що українська сторона не розраховувалася за газ і несанкціоновано його забирає. У свою чергу, з боку уряду у всьому винуватили "РосУкрЕнерго". Також звучали звинувачення на адресу "Нафтогазу" – за те, що не були укладені угоди. Крім того, голова правління НАК "Нафтогаз Україна" Олег Дубина заявив, що Україна не перебирає російський газ.

Зрештою, 8 лютого "Газпром" заявив про можливість припинення постачань газу в Україну. Поїздка до Москви голови "Нафтогазу" О. Дубини ситуації не розв'язала: Дубина повернувся до Києва ні з чим.

При цьому, незважаючи на різке загострення ситуації, Тимошенко продовжувала наполягати на своєму: "РосУкрЕнерго" та "УкрГазЕнерго" "повинні піти з ринку".

Зрештою, до Москви відправився Президент. Після його зустрічі з В. Путіним обидві сторони повідомили, що Росія і Україна домовилися у питанні газу. Ющенко повідомив, що Україна заплатить за російський газ, поставлений торік, за ціною минулого року. В 2007 році базова ціна для України була 130 доларів за тисячу кубометрів. "Що стосується поставок 2008 року, ми домовилися про те, що базова ціна – 179 – зберігається", – сказав Ющенко.

Тоді ж глава російського газового холдингу Олексій Міллер заявив, що "Газпром" і НАК "Нафтогаз України" домовилися виключити "РосУкрЕнерго" зі схеми поставок російського газу в Україну. Проте, за його словами, на паритетних основах "Газпром" і "Нафтогаз" створять дві нові компанії для постачань газу в Україну.

Через кілька днів віце-прем'єр Олександр Турчинов заявив, що український уряд вивчає питання щодо того, в якому контексті можливо створити нові спільні підприємства для імпорту та збуту на території газу між "Нафтогазом" і "Газпромом".

Тобто, Турчинов згадав про нелюбих для Тимошенко посередників, але вже не "РосУкрЕнерго" та "УкрГазЕнерго"...

У двадцятих числах лютого до Москви зібралася їхати вже Тимошенко. Перед цим Ющенко висловив занепокоєність, що уряд практично нічого не зробив для вирішення газової проблеми, що йшло в порушення як домовленостей Ющенка і Путіна, так і рішень, прийнятих на засіданні РНБО від 1 лютого.

У той же час віце-прем'єр О. Турчинов заявив, що прем'єру "доведеться проводити переговори з газових питань з самого початку". Мовляв, Президент ні до чого не домовився.

Невідомо, про що домовлялася Тимошенко під час свого візиту до Москви. Принаймні, про її переговори у "Газпромі", які тривали три з половиною години, практично нічого не було повідомлено. Російська сторона обмежилася куцим повідомленням про те, що домовленості досягти не вдалося.

Буквально через кілька днів після поїздки Тимошенко до Москви з російського боку знову надійшла погроза про відключення газу. Мотивувалося це тим, що нові договори "Газпрому" з "Нафтогазом України" на поставку газу (на 2008 рік) не підписані.

І, незважаючи на те, що прем'єр при цьому публічно заявила, що ніякого відключення газу не буде, третього березня "Газпром" обмежив подачу газу Україні на 25%. Через два дні було повідомлено про ще одне відключення газу, і знову на 25%.

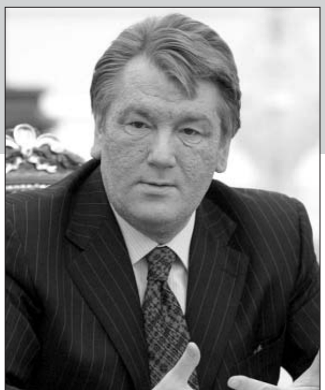
Тоді ж Юлія Тимошенко заявила, що керівництва "Нафтогазу" і "Газпрому" почали переговори про вихід з газової кризи.

Зрештою, ці переговори, як виявилося, велися в телефонному режимі і скінчилися тим, що Росія в повному обсязі поновила поставки газу в Україну.

При цьому чомусь не повідомляється, на яких умовах вдалося домовитися. Не говориться також і про ціну на газ для України. Так само ми не знаємо, наскільки далеко вклинився "Газпром" в українську економіку в результаті спровокованої Тимошенко газової війни. Зокрема, у питанні володіння українською газовою трубою.

Коли ж ми дізнаємося, на яких запропонованих урядом Тимошенко умовах Москва вирішила "змилостивитися" над Україною і відновити постачання газу"?..

За матеріалами повідомлень у ЗМІ підготував Михайло СИДОРЖЕВСЬКИЙ, "Нація і держава".

Перебуваючи в Росії з робочим візитом, а також з метою участі у неформальній зустрічі глав держав-учасниць СНД, Віктор Ющенко заявив, що Україна сама визначає, хто є справжні герої, які боролися за її незалежність.

ЮЩЕНКО РОЗПОВІВ РОСІЯНАМ ПРО УПА

В інтерв'ю з Президентом російський журналіст інформагентства РИА-Новости зазначив: "У Росії в багатьох – від політиків до простих громадян – викликає роздратування те, що у Львові стоїть пам'ятник Бандері, що на честь солдатів Української Повстанської Армії у вашій країні називають вулиці, що присвоїли звання Героя України командиру Шухевичу".

"Ми одного з вами покоління, – сказав В. Ющенко, відповідаючи на це запитання. – Думаю, що ми вчилися однієї історії. Та історія, що нам викладали, – це була одна правда. Є інша правда. А моє бажання – мати одну істину. Україна завжди хотіла мати незалежність. І сьогодні, у контексті вже нашої української історії, треба пам'ятати про людей, які боролися за цю незалежність".

"За останні 90 років Україна п'ять разів проголошувала незалежність. Але нам не вдавалося її закріпити. Це питання багатьох століть. Це не політика проти Росії. У Росії часто говорять, що в нас спільна історія. Це приблизно коли говорять, що ми з вами ходили в одну школу. Але в кожного своя біографія, у кожного своя історія", – зауважив Президент України.

Крім того, Ющенко наголосив, що українці хочуть бачити, що формували свою незалежність не вчора, не в 1991-му році.

"До цього в нас були й шістдесятники, які говорили про українську незалежність, до цього були й визвольні рухи, повстанські армії. Це диктує не політика, це твоє самоствердження як громадянина: у тебе своя держава, своя нація, своя історія, свій герб, своя мова, своя культура, своя традиція. Ти не можеш сказати, що ти 90 років жив, як перекотиполе, у тебе не було традицій, у тебе не було героїв", – заявив Президент.

Торкаючись теми Другої світової війни, Ющенко наголосив, що українська карта розігрувалася завжди.

"Усі спекулювали темою української незалежності: і німці, і Сталін. Коли перед початком війни в Рейху почали розігрувати карту української автономії, знайшлися патріоти, які з вірою ставилися до того, що українська автономія буде. ОУН 30 червня оголосила Акт відновлення Української держави. На восьмий день війни, а на дев'ятий день вони всі були заарештовані. Бандера на три роки був кинутий у концентраційний табір, арештовані й розстріляні всі учасники Організації Українських Націоналістів. Коли німці дійшли до Києва, вони першими масово розстріляли у Бабиному Яру київську організацію націоналістів і євреїв", – підкреслив Віктор Ющенко.

Разом з тим він наголосив, що з перших днів війни німці воювали з ОУН, бо інтереси ОУН не збігалися з інтересами німців, і ОУН ніколи не присягала німцям, а присягала Україні, боролася за Україну.

"9 Травня стоять герої Великої Вітчизняної війни, які, як і мій батько, боролися у лавах Червоної Армії, і стоять воїни УПА – армії, через яку пройшло 500 тисяч людей. Не може бути 500 тисяч зрадників. Це дев'ять областей Західної України. Це мільйони родин, які підтримували цей рух", – заявив Президент України.

"Сьогодні у незалежній Україні виникає питання: як дати оцінку тим, кого довго в нашій історії не вважали учасниками визвольного руху? Але вони йшли в бій за Україну, сьогодні вже незалежну Україну. Вона має право їх визнавати чи не має? Звичайно, має", – сказав глава Української держави.

Крім того, Президент зазначив, що були обставини, які важко коментувати: "Були фальсифікації минулого й дії спецорганів, спрямовані на дискредитацію визвольного руху".

Але зараз головне, на думку Президента, те, що війна не повинна розколювати країну.

"Коли ми хочемо оцінити тих або інших учасників історичних подій, я думаю, що нам треба поважати той правовий міжнародний аспект, який був почитий на Нюрнберзькому процесі, де ні ОУН, ні УПА, ні ті люди, які називаються, у тому числі й Шухевич, не названі як сили, які боролися проти людства", – наголосив Президент.

(www.rpl.net.ua)

МИЛЬНІ БУЛЬБАШКИ З ЄРУСАЛИМА

В архіві ізраїльського меморіального комплексу "Яд Вашем" немає досьє на Романа Шухевича

27 лютого–2 березня ц.р. радник Голови СБУ, співробітник Українського інституту національної пам'яті, кандидат історичних наук Володимир В'ятрович відвідав меморіальний комплекс "Яд Вашем" в Ізраїлі у складі урядової делегації.

Як розповів на брифінгу в СБ України В.В'ятрович, українська сторона двічі зверталася до керівництва "Яд Вашем" з проханням ознайомитися із матеріалами досьє Романа Шухевича, про наявність якого 6 грудня 2007 р. заявив Голова ради Меморіалу Йосиф Лапід. 18 грудня 2007 р. офіційного листа надіслав Державний комітет архівів України, через кілька днів аналогічного листа від Українського інституту національної пам'яті було передано через заступника міністра закордонних справ Ізраїлю.

"Жодної відповіді від "Яд Вашем" на запити української сторони за понад два місяці не було отримано", – зазначив В. В'ятрович.

Врешті, 27 лютого 2008 року до Ізраїлю вирушила урядова група, до складу якої увійшли Голова Українського інституту національної пам'яті І. Юхновський та радник Голови СБ України з науково-дослідної роботи, співробітник Українського інституту національної пам'яті В. В'ятрович. Їхнім завданням, зокрема, було ознайомитися із документами про Романа Шухевича в архіві "Яд Вашем".

Українська сторона передала представникам меморіального комплексу копії документів з архіву СБУ, які розповідають про ситуацію у Львові влітку 1941 р., та матеріали КДБ про те, як створювалася легенда про участь "Нахтігалю" в антиєврейських акціях.

У відповідь директор меморіального комплексу "Яд Вашем" Авнер Шалев зазначив, що Ізраїль не готовий передати матеріали про Романа Шухевича із власних архівів, оскільки вони не зібрані в окремий комплекс, можуть бути розкидані по всьому архіву, для їхнього віднайдення потрібна спеціальна тривала дослідницька робота.

Згодом директор архівного департаменту "Яд Вашем" Хаїм Гертнер заявив, що жодного досьє на Шухевича в архіві немає, а Йосиф Лапід, який повідомляв про його існування, не є співробітником архіву.

Підставою для закидів щодо участи Шухевича в антиєврейських акціях є передані українській стороні Директором архівного департаменту "Яд Вашем" Хаїмом Гертнером дві невеличкі течки із копіями документів обсягом 7 і 18 аркушів.

Перша з них містила копію протоколу допиту КДБ одного із старшин УПА Луки Павлишина від 13 травня 1986 року, де містяться лише загальні фрази про участь "Нахтігалю" в "знищенні радянських людей". У цій же течці подані свідчення Ярослава Шпиталя (він, як і Лука Павлишин, ніколи не служив у "Нахтігалі"), у яких детальніше розповідається про "злочини" українських націоналістів. Згаданий документ відомий історикам, адже свідчення Шпиталя ще в 1960 році були опубліковані в радянській пропагандистській брошурі "Криваві злочини Оберлендера". Інформація про те, як робилися ці свідчення за вказівками КДБ, була оприлюднена 6 лютого 2008 року на громадських історичних слуханнях СБУ "Звинувачення проти "Нахтігалю" – історична правда чи політичні технології".

Друга тека містить перекладені німецькою мовою свідчення ще одного "героя" згаданої брошури – Григорія Мельника, колишнього вояка "Нахтігалю", який є в списку тих, кого згідно із вказівками КДБ від 13 листопада 1959 року слід було "належно підготувати до допиту". Більше того, документи, віднайдені в архіві СБУ, свідчать, що Григорій Мельник був завербований КДБ для участи в суді. Згодом саме його та Ярослава Шпиталя "свідчення" були використані як основні на судовому процесі у Східній Німеччині, завданням якого було скомпрометувати одного з німецьких командирів "Нахтігалю" Теодора Оберлендера.

"Отже, жодного досьє на Шухевича в архіві "Яд Вашем" немає, отримані від цієї установи копії документів є фрагментами матеріалів, сфабрикованих КДБ, і в жодному випадку не можуть бути основою для звинувачень проти Романа Шухевича. Інформаційна кампанія, спрямована на його дискредитацію, немає історичної основи і базується винятково на радянських пропагандистських матеріалах та сфабрикованих радянською спецслужбою свідченнях", – наголосив Володимир В'ятрович.

Один із найбільших масивів документів про життя та діяльність Романа Шухевича, боротьбу ОУН та УПА загалом є у Галузевому державному архіві СБ України, який відкритий для усіх зацікавлених дослідників, готових до неупередженої оцінки визвольного руху.

Прес-центр СБ України

Довідка:

6 грудня 2007 р. в ефірі "Німецької хвилі" голова Ради Меморіалу "Яд Вашем" Йосиф Лапід оголосив сенсаційну новину: в архівах "Яд Вашем" зберігається збірка документів, одержана з німецьких та радянських джерел, які нібито вказують на причетність батальйону "Нахтігаль" під проводом Шухевича до каральних операцій проти цивільного населення Львова улітку 1941 року. "У нас є ціле досьє, із якого випливає, що Шухевич був одним із причетних до масових убивств. До цього часу українська сторона не зверталася до нас із проханням передати ці документи. Якщо таке прохання надійде, думаю, ми його задовільнимо". Новина мала великий інформаційний резонанс – про неї писали українські та зарубіжні газети, повідомляли радіостанції та телеканали.

Саме це твердження стало стержнем інформаційної кампанії проти присвоєння Головному командиру УПА Роману Шухевичу звання Героя України. Деякі ЗМІ писали про "загадкове небажання української сторони ознайомитися із згаданим досьє, її мовчання з цього приводу". Хоча з українського боку мовчання якраз і не було, про що свідчать вищенаведені факти.

Микола СИМЧИЧ,
член НСПУ і НСЖУ

Ще в 1990 році я отримав з рук професора, доктора Петра Потічного (Mc Master University Hamilton, Ontario, Canada) ксерокопію його доповіді на Міжнародній конференції "Україна і Росія" (Київ, 18-22 грудня 1990 року) на тему: "Українсько-російські відносини в політичній думці українського підпілля часу Другої світової війни" з тим, щоб опублікувати її на західних теренах України. Ну нехай в 1990 р. ще не можна було надрукувати, а значить і поширити основні висліди цієї праці (хоча навіть тоді інтерв'ю з П. Потічним і Р. Сольчаником – тодішнім кореспондентом "Радіо Свобода" мені вдалося надрукувати в нововідкритій газеті "Галичина"). Але ж через 2–3 роки, коли я знову бігав по редакціях демократичних часописів з пропозицією надрукувати працю П. Потічного, вислід був такий, як і в часи совіцької "імперії зла": праця роками вилежувалася в редакційних шухлядах, але на сторінках преси не з'являлася. Переглядаючи нині працю П. Потічного, доходжу висновку, що вона не втратила своєї актуальності і не втрачатиме її доти, поки буде потреба у формуванні цивілізованих, а не підколоніальних взаємовідносин між Росією і Україною.

Професор Потічний наголошує, що найважчою проблемою, яку треба було враховувати в боротьбі за незалежність, була проблема Росії і росіян. Нехтування, замовчування цієї проблеми призвело до того, що в нашій незалежній Україні Росія і надалі залишилася на правах метрополії, а росіяни – панівною нацією. Згадаймо "крилатий" вислів колишнього президента України Леоніда Кравчука про те, що росіяни в Україні будуть жити краще, ніж в Росії, а євреї – краще, ніж в Ізраїлі... Лиш українці у цьому ряду не згадувалися. У результаті, як сказав той же Кравчук, "маємо те, що маємо". Продовжуючи "перебудовувати" і "розбудовувати" совецьку Україну, її постсовкові керівники упродовж багатьох років не спромоглися зняти смертоносну символіку з будинку Верховної Ради в Києві, добре знаючи, що серп і молот асоціюється в народі після голодомору 1933 року зі смертю і голодом. А коли до 10-річчя Незалежності України все ж спромоглися замінити серп і молот на тризуба, то вийшов не менш разючий конгломерат, адже оті сірі бетонні прапори, що лишились від серпа і молота, затиснули нашого тризуба такою залізобетонною сірятиною, від якої віє жахом часів розправи над УНР, коли тризуба і його захисників піднімали на пострах усім українцям на закривавлених більшевицьких штиках. Тим часом програмові заложення з питання українсько-російських відносин, розроблені українськими націоналістами в умовах героїчної боротьби як з німецько-фашистськими, так і з московсько-більшевицькими окупантами, не беруться до уваги керівництвом незалежної України, ба більше – вояків УПА ще й досі не визнано на державному рівні воюючою стороною у Другій світовій війні, хоча на світовому рівні вони давно визнані.

З огляду на те, що провідного ідеолога і керівника Руху В'ячеслава Чорновола підступно вбито, як свого часу знищено провідних ідеологів національно-визвольних змагань 40–50-х років Петра Полтаву, Йосипа

АЛЬТЕРНАТИВИ ПОВСТАНСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ

Де ж альтернативи українсько-російським відносинам, сформованим за схемою малоросійського запопадництва з боку керівної верхівки української сторони і ненажерливого колонізаційно-геноцидного "братерства" з боку "старшого брата", взірець якого ще в 1169 році продемонстрував Андрей Боголюбський, суздальський князь, вирізавши киян, поруйнувавши і пограбувавши столицю Руси? Альтернативи, причому реалістичні і цивілізаційні, були і є навіть в нашій перманентній незалежницькій історії.

Позичанюка, Осипа Дякова, Всеволода Рамзенка, Юрія Липу та інших, можна слідом за П. Потічним стверджувати, що "де лиш сягала рука російського політика і бюрократа, там безжально нищено українство". Геноцидний характер політики Росії щодо України негативно позначився на російсько-українських відносинах і спричинився до посилення антиросійських тенденцій в українському політичному житті. Однак, на відміну від теперішніх політиків-владоможців, які всіляко макіяжують косметичними засобами проблемність цих відносин, провідники ОУН навіть в умовах смертельної небезпеки і кровопролитної боротьби розробляли концепції цивілізованого мирного реалістичного, взаємоприйнятного вирішення. Тож пригляньмося ближче до повстанських джерел, до державо- і націєтворчих концепцій, що продукувались у бункерах УПА.

Постанова Другої Конференції ОУН від 3 квітня 1942 року у статті 25 "Ставлення до москалів" каже: "Ми поборюємо політичний і культурний актив і всі форми політичного і культурного москвофільства як знаряддя московського імперіялізму, невтралізуючи пасивну московську масу".

Постанова Третьої Конференції ОУН-СД від 17–21 лютого 1943 року в пункті 8 стверджує: "Большевицьку і білу імперіялістичну Москву поборювати будемо завжди, як віковічного ворога поневолених народів Сходу та як джерело вічного неспокою в Європі й осередок імперіялістичної експанзії на європейський і азійський континенти". У пункті 10: "усі спроби біломосковських елементів та зовнішніх чинників відновити стару московську імперію на немосковських землях, зокрема на землях українського народу, український народ зустріне нещадною боротьбою". Третя конференція ОУН-СД фактично виробила основи ідеологічного спрямування УПА: "... сучасна війна на Сході, що її розпутано в ім'я імперіалістичних інтересів німецького націонал-соціалізму й московського большевизму... це, в першу чергу, війна з приводу України, яку оба імперіалізми трактують у своїх загарбницьких планах, як центральну проблему їх імперіалістичної політики на Сході Европи та випадкову базу для дальших побоїв... Тому для українського народу є невідкладною вимогою вести боротьбу проти обох імперіалістів на платформі власних сил, а в основу своєї співпраці з другими народами класти їхнє визнання нашого права на власну державу і на цій площині шукати спільних інтересів західних і східних народів у спільній боротьбі проти німецько-московського та інших імперіалізмів".

У постанові 3-го Надзвичайного Великого Збору ОУН від серпня 1943 року бачимо вже дещо змінену термінологію. Тут уже не йде мова про "москалів", а говориться про "російський імперіалізм", "більшовицько-московський імперіялізм", "більшовицьку Росію", про те, що "більшовизм – це російський шовінізм". Яка різниця? Величезна! Поборюючи імперіалізм, не ображається самого народу. Крім цього, в 5-й статті постанови Третього Надзвичайного Великого Збору ОУН в пункті 9 до поневолених народів зараховується і російський народ. "До поневолених народів СССР ми зачисляємо і російський народ. Імперіялістичні елементи російського народу, що пішли на службу Сталіна і його партійної кліки, стали на ділі ворогами свого народу, тому, що підтримують режим, що спричинив і спричинює багато горя самому російському народові".

Хіба не актуально звучать ці слова і в сучасну пору, коли тисячі росіян гинуть у беззмістовній чеченській війні, терплять нужду і злидні, хвороби і моральну деградацію від зажерливости і байдужости чиновництва, яке не дбає за інтереси народу, а тільки за власну кишеню і таємні фантастичні рахунки в закордонних банках?

Між тим, над розробкою універсальних ідей, які мали б силу мобілізувати всі пригноблені нації, включно з росіянами, на боротьбу проти червоного фашизму, працювали такі визначні підпільні публіцисти, ідеологи і пропагандисти, як Йосип Позичанюк (Д. Ш., Д. Шахай, Шугай), Осип Дяків (Артем, О. Гончарук, Осип Горновий, Осипенко, Юріїв), Петро Полтава, Дмитро Маївський (Косар, Тарас, Дума), У. Кужіль, Всеволод Рамзенко та інші. В результаті цієї пропагандивної праці і обставин війни вже в 1943 році в УПА брали активну участь і росіяни разом з представниками інших національностей.

Важливою політичною ініціятивою щодо організації спільної боротьби поневолених народів з російським імперіялізмом була Перша Конференція Поневолених Народів Східної Європи й Азії за участю 39 делегатів від 13 народів, проведена Головним Командуванням УПА на чолі з генералом Шухевичем-"Чупринкою" 21–23 листопада 1943 року. Нині важко оцінити вплив цієї конференції на відцентрові дії, що в результаті привели до руйнації "імперії зла" – СРСР, однак сама концепція спільної визвольної боротьби заслуговує на увагу. Хіба не пророчими і не актуальними є слова Позичанюка про те, що більшовизм хоч ніби виступає проти націоналізму й голосить інтернаціоналістичні гасла, сам сів на націоналістичного коника, та що це якраз і показник його слабости та ідейно-політичного банкрутства в масах і насамперед у російських. "Саме цей коник і скине його, – стверджує Позичанюк, – мусить скинути, бо більшовизм сам створив для цього передумови за 25 років у народі, вбивши інший світогляд у голови... Той антагонізм, як і всі інші протиріччя, мусить бути повернений проти них же, як проти спричинника міжнаціональної (суттєвої, що витікає з курсу партії) ворожнечі". Характер і причини цієї ворожнечі аналізує Всеволод Рамзенко у своїй праці "Чому ми за УССД – наш бойовий заклик" (див. Літопис УПА, т. 10):

"За кожнісіньку п'ядь своєї землі український народ накладав головами своїх найкращих синів. Тим часом тепер більшовики багато такої української землі відрізали полякам, білорусам, а найбільше собі, Росії..."

"Росіянам вдалося використати колись нашу слабкість і замкнути нас, український народ, у російській державі. Тепер їм ніяк не хочеться, щоб ми вирвалися. Російським імперіялістам так важко, так боляче уявити, що вони колись перестануть бути панами над багатою Україною, що вони завзялися радше знищити український народ, ніж відмовитися від панування над Україною." І тому "...жити з російським народом в одній державі небезпечно, просто – смертельна загроза".

"Тільки одна-єдина російська держава, тільки єдині російські імперіялісти, більшовики, не дозволяють народам користуватися з цього природного права... (мати свою самостійну державу – **М. С.**)

Волелюбним народам треба насамперед знищити більшовицький імперіялізм, більшовизм, бо це найстрашніший ворог самостійности та незалежности народів".

"... всі керівники, всі провідники російського народу, головно всі дотеперішні керівники російської держави – це захланні, ненажерливі імперіялісти, і разом з тим, жорстокі, немилосердні, криваві тирани, людомори й людоїди... Отже, не було дотепер у російській державі ані одного володаря, ані одного уряду, що не загарбував би чужих земель, не поневолював би чужих народів, не визискував би до останнього і не гнобив би самого російського народу".

"Вони, ці володарі, визискують його, обдирають, луплять з нього шкуру, перетворюють у рабів, нищать, убивають, поводяться з ним, як з робочою худобою. А він, той народ, мовчить і терпить, терпить і мовчить. Така вдача російського народу дозволяє його володарям зробити його знаряддям нападу на інші народи, загарбування й поневолення інших народів та їхніх земель".

"Скільки страху, тривоги, непевности наїдається кожний українець лиш через те, що він – якраз українець. Бо більшовицько-російська держава, кожний її урядовець і поліцай на кожному кроці підозріває українця, майже кожну українську людину, навіть українського більшовика, підозріває, що це – самостійник, як не тепер, то пізніше, в майбутньому може захотіти сам визволення України, та інших українців намовляти до того. Скільки ж то українців стероризованих, скатованих більшовицькими державними бандитами до крайніх меж розпуки, проклинали свою долю за те, що пустили їх на світ не людьми, а українцями. Чи може бути в світі щось страшніше? На кожному кроці українець чує вовчі, хижацькі погляди жорстокого окупантського опричника, який завжди має напоготові для кожного українця своє найвище обвинувачення: ти – хахол! Ти – мазепинець, петлюрівець, бандерівець! Бо той окупант постійно боїться, що українець, як господар на своїй рідній землі, може, як не нині, то завтра, прогнати його. Йому ж так не хочеться йти геть з багатої України, де "єсть что кушать, єсть что піть, можно денєжек нажіть і дєвушек любіть (ґвалтувати)".

"Парламент – найвище народне представництво і найвища народна влада – має складатися з українців, і то таких, що їм найбільше лежить на серці лише добро українського народу. Міністрами мають бути також українці й такі самі, як посли до парламенту. Армія має складатися з українців, а старшинами та генералами в ній мають бути українці. Всі суди в Україні мають складатися з українців і прокурорами мають бути українці. Всі школи в Україні мають бути українські, вчителі в них – українці, наука в них має відбуватися по-українському. Всі державні службовці (урядники, чиновники) мають бути українці. Так само має бути на залізницях, на кораблях, на пошті, в радіокомітетах, всюди, у всіх ділянках державного життя. Всі ті основи, разом і кожна зокрема мають дбати лише про загальне добро всього українського народу й кожної української людини. Вони мають дбати про те, щоб українському народові жилося добре, і про те, щоб у майбутньому йому жилося краще. Лише така держава може бути українська. За ніяку іншу державу український народ добровільно не буде боротися, лише за таку".

Це можливо лише за однієї умови: "Передусім треба поставити якнайрішучіший опір політиці зросійщення українського народу з боку Москви. Ця політика загрожує повним знищенням нас як окремого народу". Так писав Петро Полтава. Отож дослухаймося до розроблених повстанськими ідеологами альтернатив і порад. Вони актуальні. Принагідно слід зазначити, що резолюції Великих Зборів ОУН воєнного періоду відіграли вирішальну роль на Нюрнберзькому процесі, коли були відкинуті домагання радянської делегації щодо притягнення ОУН до судової відповідальности за "співпрацю з гітлерівцями". Відкидаючи такі звинувачення, американський суддя Лоуренс назвав боротьбу ОУН-УПА "українським рухом опору", по аналогії з рухом опору в країнах Європи. Очевидно, він володів не лише документами Великих зборів ОУН-УПА, а й свідченнями про співпрацю і таємні переговори УГВР при посередництві Василя Вишиваного (Вільгельма фон Габсбурга) з комісарами генерала де Голя, який ще наприкінці серпня 1944 р. в Рамбуйє сказав: "Якби я мав таку армію, яку має ОУН, німецький чобіт не топтав би французької землі". Відомо також, що Резолюції Великих Зборів ОУН фігурували і на Генеральній Асамблеї ООН у жовтні-листопаді 1946 р. Отже, вже в ті часи боротьбу ОУН-УПА визнали як частину загального Руху Опору в країнах Європи. Чи не є нашою національною ганьбою той факт, що й досі в незалежній Україні боротьбу ОУН-УПА не визнано на державному рівні?

Повстанські ідеологи вбачають ідеал суспільного устрою України у Суверенній Національній Соборній Державі, а нормою російсько-українських відносин – рівноправне, взаємовигідне партнерство двох суверенних держав, яке апріорі можливе за умови деколонізації і дерусифікації України. На жаль, цей процес затягнувся і в наші незалежницькі часи. Приміром, Україна досі утримує на своїй території і своїм нужденним коштом дві тисячі п'ятсот російських шкіл, в яких навчається понад два мільйони дітей. Натомість у Росії, де проживає понад десять мільйонів українців, тобто приблизно стільки ж, як і росіян в Україні, немає жодної української школи, за винятком кількох недільних. Тобто українці в Росії не мають змоги самостверджуватись як нація, змушені відмовлятися від своєї мови і національности, від своєї православної церкви, інакше їх чекає погром, як це було з парафіянами УПЦ в Ногінську, що неподалік Москви. Російський патріархат з нахабством колонізатора-завойовника захоплює українські храми, національні святині, піддає анафемі владик української церкви, веде відверту антиукраїнську діяльність, оголошуючи українську державну мову непридатною для богослужіння, що суперечить Біблії, тобто є богохульством або ж замаскованим атеїзмом, що тепер набрав рис шовіністичного розгулу під покровом російського патріархату.

Але найгіршим є те, що примусове зросійщення на всіх ділянках суспільного життя спотворило, здеформувало менталітет самих українців, котрі, на жаль, не лише змирилися з існуючим підколоніальним станом, а й надалі продовжують надавати юдині послуги неоколонізаторам, вважаючи за здобич чи виграш отих кілька срібняків, кинутих за ті послуги, жертвами яких здебільшого стають переважно чесні українці-патріоти, інтелектуали, представники української еліти, потенційні провідники суспільно-політичного життя України. Ніби якесь прокляття нависло над українським народом ще з давніх часів княжих міжусобиць. Тому актуальність альтернатив повстанської ідеології не зменшується, а навпаки зростає. Вивчення і подальший розвиток цих альтернативних засад, вочевидь, повинні сприяти нормалізації українсько-російських відносин. Але реалії життя дуже важко узгоджуються із теоретичними засадами. Особливо ж коли в українських державців не вистачає мужности і переконаности у їхній реалізації. А в росіян аж надміру шовіністичної самовпевнености та імперських амбіцій.

м. Івано-Франківськ

ВІДЛУННЯ ІСТОРІЇ

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА:

на перехресті інтересів окупантів

15 березня 1939 року проголошено самостійність Карпатської України

Степан СЕМЕНЮК

22 листопада 1938 року чехословацький парламент прийняв закон про автономію Карпатської Русі (Карпатської України). Уряд автономії, який очолив о. А. Волошин, відразу узявся до творення державного життя, потому і власного війська – Карпатської Січі, основою чого сталися відділи Української Національної Оборони (УНО), створені молодими націоналістами з ОУН 4 вересня 1938 року. Розпочалась копітка праця державного будівництва серед надзвичайно складних і тяжких політичних і військових умов. До цієї української землі, яка віками була під чужою окупацією, мали претензії і зазіхання сусідні держави, а в першу чергу, Угорщина, ласим оком споглядала навіть далека Москва. На цю складну ситуацію вплинуло те, що Чехословаччина зволікала з наданням автономії Карпатській Україні двадцять років.

Цей шматок української землі, всього близько 13 тисяч квадратних кілометрів, був на перехресті інтересів Польщі і Угорщини, Румунії і Москви, і, очевидно, Чехії. Угорщина, впливи якої тут були значні ще за австро-угорської окупації, не покидала намірів повернути її під своє володіння, такі ж наміри були у мадярів і щодо Словаччини. Тільки певні обмеження, нав'язані Угорщині Антантою, стримували у міжвоєнний час від військової агресії. Румунія натомість робила їй пасивний опір, маючи з нею нерозв'язаний вузол Добруджа. Польща вже відразу по здобутті незалежності у двадцятих роках почала споглядати неприязно на Чехословаччину, зокрема за Тешинський Шлеськ і Закарпатську Русь. Ціллю польської заграничної політики, окрім Заользя, було добитися спільного кордону з Мадярщиною. Правляча еліта в Польщі і сам Ю. Пілсудський вважали Чехословаччину за твір тимчасовий, і тому активної добросусідської політики з нею не проводили. Активні контакти польсько-мадярські переплітались тут спором Польщі за Спіш, Ораву і, як згадувалось, Тешинський Шлеськ. Був це також спір про політичні впливи в цьому регіоні, а також відмінної візії кшталту середньо-східної Європи. Польща, щоправда, не висувала, зокрема офіційно, територіальних претензій стосовно Закарпатської Руси і Словаччини, зате виступала за приєднання, точніше – повернення Закарпатської Руси до Угорщини, що в наслідках створювало б спільний польсько-угорський кордон. Угорщина старалася зі своєї сторони про поміч Польщі в справі полегшення твердих умов, накинутих їй Антантою, чого Польща не дуже могла зробити, не маючи сильної тоді позиції на міжнародній арені.

Від початку тридцятих років XX ст. Польща знову почала виявляти зацікавлення Закарпатською Руссю, що було викликане внутрішнім її положенням і сподіванням швидкого розпаду Чехословаччини, спричиненого сепаратистичними рухами словаків, русинів, серед яких поширювався і міцнів під впливом УВО і ОУН український націоналістичний рух. Щоб цьому перешкодити, уряд Польщі почав підтримувати на Закарпатті русофільський рух греко-католицького священика С. Фенціка із "Русской Национал-Автономной Партии" (РНАП). С. Фенцік нав'язав стосунки з польським консулом в Ужгороді М. Сьвяжбінським (1934 р.), від якого отримав гроші на видання тижневика "Карпатский Голос". Згодом отримав також від польських властей субсидію на видання газети "Наш Путь". Субсидії для о. С. Фенціка і його партії РНАП уряд Польщі переказував під маскою субсидій від американських русофільських осередків. Одночасно польська дипломатія робила заходи об'єднання партій С. Фенціка і А. Бродія, але успіху не мала.

Питання спільної польсько-мадярської границі було темою розмов мадярського прем'єра Г. Гюмбуса у Варшаві 1934 року. Обидві сторони підтримували русофільський рух на Закарпатті, побоювалися створення "коридору" чесько-совєтського, а надто Польща добачувала економічне значення безпосереднього сусідства з Угорщиною, хоча Чехія була економічно сильнішою.

У січні 1938 року Польща вже була поінформована про плани Гітлера стосовно Австрії і Чехії і висловила дезапробату його намірам щодо Австрії, але одночасно визнала за сприятливу нагоду реалізувати свої наміри щодо Чехії. Цю справу поляки обговорювали з прем'єром Угорщини М. Горті під час його візиту до Варшави в лютому 1938 року, але жодних практичних кроків тоді не було зроблено, здається, що Будапешт не зовсім довіряв запевненням поляків щодо їхніх інтенцій.

У березні 1938 року МЗС Польщі передало о. С. Фенціка (РНАП) під опіку Будапештові, мотивуючи це тим, що мадяри мають більші впливи і можливості реалізації спільних інтересів. У травні 1938 року посол Польщі в Празі К. Попее заявив мадярському послові Я. Веттестейнові, що "по відношенні до Закарпатської Русі Польща має тільки пасивне зацікавлення, не хоче допустити, щоб повстав там центр український, який загрозив би внутрішньому спокоєві в Польщі", маючи на увазі, мабуть, зростаючу активність українського самостійницького руху на українських землях, які тоді належали до Польщі. Польща, як бачимо, активно сприяла приєднанню Карпатської України до Угорщини, що навіть критично оцінила заяву Будапешта надати Карпатській Русі широку автономію, чого зрештою Будапешт не думав дотримати.

4 жовтня 1938 року, за намовою польської дипломатії, Угорщина прийняла рішення про реалізацію своїх політичних цілей і територіальних ревіндикацій. На кордони з Карпатською Україною мадяри згромадили свої військові загони і парамілітарні відділи під командуванням начальника V відділу Головного Штабу армії полковника С. Гамльока, а кілька днів пізніше перекинули на Карпатську Україну кількасот диверсантів, але диверсійна акція мадярів зазнала поразки. Будапешт одночасно виступив з пропозицією, щоб польське військо захопило Закарпатську Русь самостійно або спільно з мадярами, одначе Польща цю пропозицію відкинула. Натомість Польща надала дипломатичну підтримку діям мадярів, а також укріпила своїми військами кордон з Румунією, запобігаючи можливій інтервенції Румунії.

7 жовтня 1938 року начальник Головного Штабу польського війська генерал В. Стахєвіч видав наказ підготовки диверсійної акції на Закарпатті, одночасно міністр Ю. Бек склав візит до Румунії і намагався переконати короля Румунії дати згоду на окупацію Закарпатської Русі Угорщиною, але Румунія не прийняла пропозиції. 19 жовтня 1938 року генерал В. Стахєвіч видав наказ провести саботажну акцію на Закарпатті під криптонімом "ЛОМ", яка розпочалася 22–23 жовтня, очолив її підполковник Ф. Анкерстейн. Акція мала характер античеський, але за суттю була антиукраїнською провокацією. Мадярська диверсійна акція на Закарпатській Україні зазнала поразки, а поляки 5 листопада мусили реорганізувати свою акцію, висилаючи на Закарпаття сім компаній війська з кадровими офіцерами і підофіцерами. Формально польську диверсійну акцію на Закарпатті "ЛОМ" зупинено під кінець листопада, насправді тривала вона довше.

Перед військовою диверсійною акцією і в часі акції Головний Штаб польського війська проводив пропагандивну кампанію, яка мала на меті скинути вину на українців. З цією метою Головний Штаб видавав відозви до "русинів" і українців російською і українською мовами, останньою була фальшивка "від ОУН", але населення не вдалося спровокувати.

Внаслідок агресії гітлерівської Німеччини Чехословаччина втратила державну незалежність, з волі Гітлера Карпатська Україна була окупована мадярами, Польща на короткий час отримала спільний кордон з Угорщиною, але не завдяки своїй немудрій диверсійній акції "ЛОМ". Через кілька місяців Гітлер зі Сталіним розібрали Польщу. Короткозора політика правлячих кіл Польщі довела до трагедії Карпатської України і польського народу, а в свідомості українців і чехів наслідки цієї політики покутують і досі, як відлуння акції "ЛОМ", що не принесла користи нікому, а тільки страждання і смерть людей. Диверсійна акція на Карпатській Україні була засекречена, і польська громадськість про неї нічого не знала, як і досі.

Як вже згадувалось, акція "ЛОМ" була польською диверсією на терені тодішньої Чехословаччини і офіційно мала бути античеською, але насправді була одночасно або передовсім – антиукраїнською і мала характер провокації коштом українців. Для того розповсюджувалися пропагандивні матеріали ніби від ОУН чи русинів мадярофілів. Тільки античеською диверсійною акцією треба визнати дії від січня 1934 року до 1 жовтня того ж року. Ці диверсії польський Головний Штаб проводив на Тешинському Шлеську через пресу й агітацію серед польського населення. Однак восени 1934 року Експозитура-2 почала творити там підпільні диверсійні групи, а 17 вересня 1935 року створено таємну організацію під назвою Комітет Семи. Бойові акції на Заользі розпочалися вночі з 22 на 23 вересня 1938 року і закінчилися 1 жовтня, після прийняття Прагою польського ультиматуму. Тоді, власне, частину офіцерів і бойовиків-диверсантів польського війська, які брали участь у диверсійній акції на Заользі, відряджено на Закарпаття для провокаційних диверсійних дій, і ця акція отримала назву-шифр "ЛОМ". Початково диверсанти мали завдання нищити об'єкти комунікації і зв'язку, з можливістю ліквідації станиць жандармерії і прикордонників на північних теренах Закарпаття, недалеко польського кордону (проводили її учасники диверсійних груп на Заользі та партизани з добровольців Спілки Стрілецької з Галичини). Але вже на початку листопада 1938 року диверсійну акцію поширено вглиб Карпатської України і створено сім компаній (куренів) по 80 жовнірів з кадрою офіцерів і підофіцерів. В одному зі звітів з виконання диверсантами завдань писалося:

"...Під час акції забито 4 чеських солдатів і 3 членів української народної Гарди (ОУН). Окрім того, чехи втратили кількох солдатів. Партизанський відділ відійшов на терен Польщі, воюючи по дорозі з чеською погонею. Поки бракує ще докладних інформацій про перебіг тих дій".

Це було 31 жовтня 1938 року, а в листопаді вже велись дипломатичні розмови між Будапештом і Варшавою про можливість спільної військової інтервенції чи радше інвазії на Карпатську Україну, метою якої мало бути прилучення Карпатської України до Угорщини, про що рапортував 9 листопада 1938 року військовий аташе в Будапешті Ян Емісарський начальнику Відділу II Головного Штабу польського війська:

"Якщо уряд Русі не зажадає помочі від Венгрії, належить продовжувати далі паралельно диверсійну акцію для створення безладдя і домогтися декларації, що уряд Русі хоче належати до Венгрії".

Військовий аташе, Будапешт.

Сторони покладали надію, як бачимо, що може голова уряду Карпатської України А. Волошин попросить мадярів прийти з поміччю, а якщо цього не станеться, то уряд прийняв таке рішення:

"1938 листопада Будапешт – радіограма шифрова Яна Емісарскєго до Тадеуша Пелчинськєго про прийняття рішення уряду Угорщини в справі польсько-угорської військової співпраці на Русі.

1. Є дуже можливим, що уряд Русі зажадає помочі Угорщини для запровадження порядку. У такому випадку венгри готові вислати військо, однак узалежнюють це від одночасного введення на Русь регулярних польських військ. Для погодження спільної акції Рада Міністрів ставить внесок створити негайно план військової спільної дії. 2. Належить брати до уваги, що чехословацький уряд може у такому випадку розпочати воєнну акцію не тільки на терені Русі, але рівно ж на інших відтинках мадярської границі. Військова польсько-угорська співпраця повинна брати до уваги і цю можливість, передбачуючи розвернення воєнної акції по всьому пограниччі з чехами".

Уряд Угорщини пропонував продовжувати диверсійну акцію для створення заворушень і розрухів, що мало примусити А. Волошина зробити декларацію жадання приєднання Карпатської України до Угорщини, і польські диверсійні дії продовжувались. У звіті з бойової акції від 9–10 листопада писалося:

"Маршируючи селами, були закидані гранатами будинки жандармерії, чеські школи, викрикували "Геть з Прагою!", "Геть з війною!", "Хай живе революція!" "Хочемо приєднання до мадярів!" – руською і чеською мовами; роздавали людям чеські корони і роз'яснювали, що вже досить війни, військо бунтується, в Празі революція".

Очевидно, були втрати і в диверсійних групах польських – вбиті, поранені і арештовані чехами, та ми не будемо тут підраховувати втрат людських – чеських, українських і польських, та матеріальних – знищених мостів, будинків тощо, хоч і це треба зробити. А до цього доходять ще кошти самої акції "ЛОМ" і фінансування польським урядом антиукраїнських партій на Закарпатській Україні – русофільських і мадярофільських, а були вони немалі. Ідеться про щось важливіше: диверсійна акція "ЛОМ" на Закарпатській Русі, крім гніву чехів і українців, жодної користі Польщі не дала. Була це короткозора і не прагматична політика тодішніх польських політичних кіл і то напередодні, про що всі знали, гітлерівської агресії, напередодні II Світової війни, яка змінила карту Європи, в тому числі Польщі й Угорщини. З політичної точки зору акція "ЛОМ" була політичним безглуздям, з людської і правової – злочином! Аби тільки сьогоднішні правлячі кола Польщі й Угорщини зрозуміли це і признались до цього.

МЕТАМОРФОЗИ ЧАСУ

ЧОМУ ПЛАЧУТЬ ВЕРБИ
БІЛЯ ЛЕСИНОГО ПАМ'ЯТНИКА

Михайло ШУЛЯК

Третього вересня 1973 року у Києві, на Печерську, відбулося відкриття пам'ятника Лесі Українці. У камені і бронзі увічнили образ фізично слабкої, але сильної духом і могутньої талантом, прекрасної душевною чистотою і незламної волею жінки-борця за волю і щастя рідної нації.

Підготовка того дня почалася ще о п'ятій годині ранку, але аж о 17-й годині на тимчасовій трибуні спектаклю-фарсу поставали на котурни фарисеї – представники української філії московського уряду та їхня челядь. Один з них проглаголив: "Знаменно те, що пам'ятник відкривається на новому бульварі, який росте, забудовується, кращає з кожним роком. Зараз це один із чудових куточків нашого міста. Київ на наших очах змінює обличчя, росте в ширину і вгору, впорядковується..." Червону стрічку перерізав дніпропетровський ставленик десантника-пірата з "Малої землі". Два взводи трубачів видули "Союз нерушимий республік свободних" та "Слава Союзу Радянському слава..." З монумента злетіло біле покривало, і велика українка побачила перед собою на трибуні сусловського Маланчука, андроповського Федорчука та багатьох інших ненависників вільної України. І декому з присутніх здалося, що на вустах поетеси забриніли рядки її вірша "Сльози-перли":

Сторононько рідна! Коханий
мій краю!
Чого все замовкло в тобі, заніміло?
Де-не-де озветься пташина несміла,
Немов перед бурею в темному гаю,
І знову замовкне... як глухо, як тихо...
Ой лихо!

Тим часом з трибуни лунало: "Леся Українка рішуче протистояла буржуазно-націоналістичним поглядам..." – то виливав на голови одуреним українцям чергову порцію несусвітньої брехні керівник місцевої філії всесоюзної комуністичної банди Щербицький.

Не промовчали і закордонні підбріхувачі московського диявола. Так, один з представників "прогресивних" українців за кордоном, родич поетеси Юрій Косач, зміг додуматися до таких вигадок: "Сьогодні, коли на батьківщині поетеси здійснюється те, чого так прагнула Леся, і коли її монументальна постать вирізьбилася на тлі струнких українських тополь..., всі передові люди Америки з ентузіазмом і запалом зустрічали цього літа високого гостя ЦК КПРС Брежнєва, візит якого відкрив нову еру в історії народів нашої планети".

Отакої! Мешкаючи у всезнаючій Америці, наш задурений "патріот" ніби не знав, що саме тоді, коли відкрилася ота "нова ера", там, на Батьківщині, де спочиває вічним сном його славетний рід, після хрущовської "відлиги" покотилася нова хвиля московського "цунамі" – почалися нові страшні репресії проти українських патріотів...

Та як тільки відгриміли фальшиві псевдосвяткові труби, привезені з батьківщини поетеси плакучі верби зажурено схилили свої віти, як у "Лісовій пісні" Мавка коси. На зміну підсолодженій брехні блюдолизів знову постала страшна правда дійсности. Заплакали побиті осінніми дощами айстри, холодні вітри зірвали тремтяче осикове листя з покинутого напризволяще котловану і оголили цілий ліс бетонних паль, які, мов зуби дракона, вишкірились на постать страдженної поетеси, і ніхто не зміг її захистити...

Троянди, якими була засаджена прилегла до пам'ятника територія, вирвано з корінням. Поховавши життєдайний чорнозем, асфальт проліг аж до проїжджої частини вулиці. Мало хто може тепер сказати, коли в розташованому неподалік озерці востаннє бачили воду. Щоправда, в червні 1987 року, напередодні приїзду в цю країну генсека ООН, вода (о, диво!) з'явилася. Але тільки-но генсек поїхав, то й води не стало, як і не було. Пригадується, як на заключному етапі будівництва комплексу пам'ятника будівельники "форсували" басейн, а ще швидше переганяли "зекономлений" мармуровий щебінь і цемент у готівку та "Московську" горілку. Тож і не дивно, що незабаром від тієї "економії" дно басейну здулося, мов живіт виконроба-гешефтсмена від "навару".

Коли зажурилися і поховкли верби, то повиривали з корінням і їх, щоб люди їм не співчували. Не чарує очей і сад розкішної глорії та шумовиння пишно квітучих магнолій, бо їх примусили служити КПРС – рости біля Печерського райкому.

Осиротіла Леся. Ніхто ніколи не приносить до неї квітів. "Патріоти" носять квіти не авторці вірша "Товарищі на спомин", а до валькірії, що відвернулася від Лесі і стоїть над Дніпром з піднятим тесаком.

На початку 80-х років було вирізано тополі, які ще прикрашали пам'ятник. Замість них посадили "русскіє бєрьози" та "єлі", а ще поставили "забор", на якому написали: "Тут буде споруджено ландшафтний парк". Легковірні люди зраділи, та не надовго. Незабаром задумливий спокій поетеси знову порушили децибели зловісних ударів "баби" – почало рости і виросло "царське село" з усіма його примхо-амбітними зручностями та надзвичайно дорогою оздобою. Сам таваріщ Щербицький наклав резолюцію на папір, яким передбачалося будівництво апартаментів для його челяді та андроповських церберів. Виріс тут і будинок обкому компартії та її охвістя – комсомолу, понародному – гадючник. І стоїть ця 17-поверхова будівля біля мармурової постаті поетеси, мов якесь зловісне більмо. Правда, був час, коли подумували розмістити тут бібліотеку Академії Наук, та нібито палі почали провалюватися (напевне, від сорому). Потім начебто збиралися збудувати інститут соціалістичної культури (бо від рідної відцуралися), але, мабуть, за відсутности культури взагалі, перенесли його "вглупь" району. Тож і появився розплідник безплідних ідей, як писав Василь Симоненко: "Безплідний кастрат месію зачать нахвалявся". Перед типовою спорудою у гранітні жолоби посадили благенькі квіти "революційного кольору". Позаду для водіїв номенклатурних "фаетонів" мікрофараонів вирили басейн, в якому вода не висихає ніколи, а фонтани "функціонірують" навіть в морозні дні. І купаються в тому дзеркалі "русскіє бєрьози", сумує бідна липка та безперестанку плачуть поламані верби.

У 1991 році, коли ми святкували 120-річчя з дня народження нашої улюбленої народної поетки, прозвучала ідея: у новому академічному виданні творів Лесі Українки треба поставити на своє місце і її яскраву націоналістичну драму "Бояриня". Ті слова віщували настання того часу, коли припиниться фальшування образу великої поетеси. І цей процес уже триває, хоч, правда, є чимало тих, хто хотів би його загальмувати.

Так, один з відомих поетів виступив з пропозицією: "Треба нам пам'ятник Лесі Українки, що стоїть у нашому місті на бульварі її імені, перенести на початок цього бульвару, бо цегляні та бетонні монстри його там скоро задушать". Звучить ніби дуже вагомо, та насправді, цього робити не можна, бо це означало б кинути скульптурне зображення Лесі Українки мало не під колеса безлічі автомашин, які щоденно викидають центнери, а то й тонни нафтового перегару, сажі, окису свинцю.

На мою думку, потрібно оголосити конкурс на новий пам'ятник, щоб Леся Українка постала в українському національному вбранні, яке в її час побутувало в кожній хаті і міському будинку, особливо серед сузір'я митців. А навколо неї треба буде посіяти траву, посадити верби і тополі. А той пам'ятник, що на бульварі, хай залишається як нагадування про соціалізм. Адже одразу після "революції" "Виконавчий Комітет Ради робітничих і селянських депутатів" прийняв відозву: "Берегти те, що талановиті люди вміли створити навіть під гнітом деспотизму і під ворожою п'ятою, бо воно нам близьке, рідне й дороге"... Ось тільки ті революційні депутати чомусь спочатку зруйнували все оте "близьке, рідне й дороге...", а вже потім прийняли відозву.

...Як відомо, Леонід Кравчук у 1991 році заборонив телетрансляцію святкування 120-ї річниці Лесі Українки. Сьогодні отакі кравчуки видають себе за великих будівників Української держави. Пам'ятаймо про це!

ДО ДЖЕРЕЛ

ОБЕРІГАЮЧИ ВОГОНЬ ДУШІ

Бурхливі 60-і, овіяні вітром свободи, не тільки повернули в українське мистецтво імена Марії Приймаченко, Саєнка, Ганни Собачко-Шостак, Георгія Синиці, ошелешили новою мовою вираження – супроти звичних канонів академізму, а й народили нову генерацію української інтелігенції, яка прикипіла серцем до рідної землі. Цій генерації випало пройти важкий шлях переслідувань, обструкції, наруги і – вистояти.

Любов ПАНЧЕНКО

Наталка ПОКЛАД

Серед художників яскравими зірками засяяли імена Алли Горської, яку називали "квіткою на вулкані", Віктора Зарецького, Галини Севрук, Галини Зубченко, Людмили Семикіної, Любові Панченко та інших... Доля кожного з цих митців – приклад героїчного змагу із тоталітарною системою за свій голос і своє право на самовираження.

Чудові зали колишньої колегії Галагана, а тепер – Національного музею літератури України нещодавно розквітли дивовижними роботами талановитої і виразно національної мисткині – Любові Панченко. Це її ювілейна і найбільша за всі роки виставка. Широко представлено рідкісний жанр прикладного мистецтва – довершені аплікації (колаж) клаптиками пальтових тканин на пресованому картоні, в техніці якого пані Люба досягла надзвичайно високої майстерності, а також декоративний розпис і прекрасні акварелі. Щодо колажів, то загалом мисткиня створила їх понад 40, з найрізноманітнішими настроями та сюжетами, зокрема – свою Шевченкіану, до якої ввійшли такі твори, як "Тополя", "Єретик", "Марія", "Білий цвіт" та портрет Тараса Шевченка.

Люба Панченко родом із села Яблуньки, що над річкою Бучанкою на Київщині. Певно, саме глибинна енергія тієї землі, таїна таїн – родова пам'ять – стали першовитоками її яскравої і самобутньої творчости, її найвищими університетами.

І в студентські роки, і згодом роботи Л. Панченко вирізнялися незалежним, сміливим вирішенням, – у них авторка вплітала елементи української народної творчости, яку все життя пильно вивчала і достеменно знає.

Як митець завжди керувалася своїм оригінальним баченням дійсности, надто відмінним від вимог того часу, тож життя не раз ставило підніжки й пастки, жорстоко й підступно ламало горду відважну натуру. Надовго замовкала, ховалась у свій світ творчости, сповідалася природі й слухала її підказки...

Більшість часу прожила і пропрацювала в Лісовій Бучі, що недавно здобула статус міста, і є тепер її почесним мешканцем. А ще пані Люба – лауреат премії імені Василя Стуса. Значна частина робіт художниці зберігається в Музеї шістдесятництва (саме його директор Микола Плахотнюк заопікувався нинішньою виставкою) і в багатьох приватних колекціях в Україні та за її межами.

На велелюдному відкритті виставки йшлося про нагальну потребу видати альбом мисткині з її унікальними надчасовими роботами, що так яскраво презентують українську душу й українську культуру загалом, додають снаги й радості в дні нинішньому.

Аплікація "Лілея"

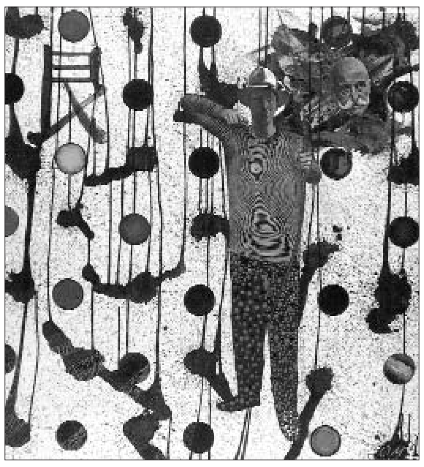
Полтавець Олег Мінгальов – один із небагатьох українських художників, які змогли знайти себе на Заході і при цьому не порвати зв'язку з Україною. Його персональні виставки проходили в центральних ґалереях Лондона – таких, як The Mall поблизу Букінґемського палацу або Connaught Brown в районі фешенебельної Бонд Стріт. Там роботи Олега виставлялися поряд з полотнами Пабло Пікассо та Марка Шагала. Живопис – не єдина сфера зацікавлення мистця. Він і поет, і режисер, і сценарист. Не так давно О. Мінгальов відзняв документальний фільм, присвячений королеві Франції Анні Ярославні – одній з найосвіченіших жінок свого часу. У своєму рідному місті він бере участь у підготові міжнародних заходів з нагоди 300-річчя Полтавської битви. Сам себе він вважає експериментатором, що має за мету дати людям зрозуміти: світ набагато прекрасніший, аніж ми звикли про нього думати.

Олег МІНГАЛЬОВ: "СВІДОМІСТЬ "БІЛИХ ПАПУАСІВ" ОГИДНА!"

– За кордоном ви більш визнані й реалізовані, ніж в Україні. Ви не вважаєте свій шлях типовим для українського митця: народилися в Полтаві, робите тут певні проекти, а знають вас здебільшого в Лондоні чи Парижі?

– Просто це, мабуть, місія Полтави. Це чудове місто дає поштовх, імпульс, але абсолютно не дає можливості реалізувати себе нікому з талановитих людей. Якимось дивом тут залишався Іван Котляревський.

– Що глядач побачить у вашому фільмі "Тунелі історій"? І чому ви обрали саме Анну Ярославну?

– Це документально-ігровий фільм. Щоб заінтриґувати читача, скажу так: у фільмі пропонується стратегічний матеріал для державотворення. Анна Ярославна – це та жінка, про яку тогочасний Папа римський сказав: "Ви так багато зробили на духовній ниві, що вам можуть позаздрити навіть чоловіки".

У французькому містечку Санліс, де королева заснувала монастир, стоїть пам'ятник на її честь. На жаль, той пам'ятник виявився зробленим нашпиох і абсолютно неякісним, у тому числі й з художнього погляду.

– Чому?

– Почну з того, що в написі на пам'ятнику були допущені граматичні помилки, які довелося виправляти самим французам уже на місці.

По-друге, пам'ятник вийшов еротично-вульгарний. Анну Ярославну, котру Франція шанує як велику благодійницю, ідеолога куртуазного стилю, наші скульптори зобразили нібито еротично схибленою. Вони навіть не завдали собі клопоту дослідити, чим саме вона цікава й визначна. Тому коли Віктор Ющенко відкривав той пам'ятник, він і сам знітився. І це спостерігали мої друзі, серед яких – князь Мішель Ласкін-Ростовський, який походить з династії Рюриковичів. Тобто – родич самої Анни Ярославни.

– А чи в Україні знімали?

– Десь 10% матеріалу, не більше.

– Отже, Ви зробили чергову спробу прокласти місток між Україною і Францією?

– Розумієте, Франція для України була завжди відкритою – ніхто її й не зачиняв. І не лише Франція – вся Європа. У цьому власне й полягає основна ідея фільму. Ярослав Мудрий, батько Анни Ярославни, облаштовуючи династичні шлюби своїх дітей, був "архітектором" Європи: доньок він видавав заміж за королів, а синів одружував з європейськими принцесами. Він багато чого зробив, щоб Київська Русь стала частиною Європи, тому прагнення нашого народу бути в Європі, як на мене, дещо дивне: ми – вже давно Європа.

– У чому полягає різниця в культурних процесах, що відбуваються там і в нашій країні?

– Перш за все, впадає в око пострадянська матеріалістична свідомість, орієнтація на зиск. Люди не розуміють, що насправді духовне багатство породжує й матеріальне. А "новий українець" сідає в дорогу машину, хизується нею перед своєю коханою, перед своїми друзями. Але він як папуас – не розуміє, що то не його особиста заслуга. Адже весь дизайн тієї машини розробили західні інженери й художники. Так, у нас є ринок збуту, і західні виробники це розуміють, радіють, що можуть продавати свої авто саме тут дуже дорого. Набагато дорожче, аніж, скажімо в Америці. Але все одно – свідомість "білих папуасів" огидна і не обіцяє змінитися за наступні 10–20 років. Є надія, що молодь, яка навчається і буде навчатися на Заході, прийде в Україну з іншим сумлінням, з іншим досвідом.

Західні держави більш традиційні. У них не було таких революцій і таких пертурбацій, які пережила наша країна. У нас було знищене найкраще населення, інтелігенція і навіть село, люди праці, люди древньої землеробської традиції, що сягає Трипільської культури. Що робить сучасна Українська держава аби поліпшити стан культури? Абсолютно нічого.

Розмову вела
Світлана НОВОХАТСЬКА

НА КНИЖКОВУ ПОЛИЦЮ

СВІТЛО ЩЕДРОЇ ДУШІ

Микола ПРИБЕРЕЖНИЙ

Як правильно поставити виховну роботу з дітьми у дошкільному закладі, щоб хлопчикам і дівчаткам було цікаво, й водночас вони наповнювали своє єство прагненням до пізнання особливостей національного фольклору, з малих літ полюбили українське слово, пісню, зростали в дусі патріотизму?

У таких випадках педагоги, вихователі звертаються за допомогою до відповідної літератури, де вишукують потрібні речі для запровадження у виховному процесі свого дошкільного закладу.

Гадаю, дуже прислужиться у такому випадку вчителям, вихователям дитячих садків, врешті, батькам і дітям невеличка за обсягом, але досить ємка за змістом книжечка, видана людиною наполегливою й безкомпромісною, яка живе Україною і для України. Йдеться про збірник народних дитячих пісень, ігор та розваг "Десь тут була Подоляночка". Автор – відомий на Вінниччині та й в Україні громадський і культурний діяч – педагог, краєзнавець, фольклорист, етнограф, журналіст і літератор Павло Ткачук, який уже майже сорок літ плідно працює на ниві духовности нашого народу, поклавши в основу своєї діяльности закоханість у рідне слово, інтерес до трагічної, а водночас героїчної історії України, тривоги і болі за її долю і почуття громадянського обов'язку.

Автор зібрав і відібрав те нетлінне з фольклорної скарбниці, що можна і треба використати сьогодні. Основну частину збірника складають дитячі пісні-гри: "А ми просо сіяли", "Ой зозуленька сива", "Соловійко", "Зелений шум", "Ячур", "Селезень", "Тополя" та низка інших. Відкривається добірка (і свято!) піснею "Подоляночка", образ її наскрізне чарівливий.

"Без сумніву, пише у передмові книги професор Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського Борис Хоменко, – доречними є міркування педагога: "Народна педагогіка у приємному висязі колискових пісень, колядок, щедрівок, веснянок, ігор, розваг, забавлянок фізично і морально загартовує дитину, сприяє розвою її розумових здібностей, збагачує знання дітей про навколишній світ, навчає їх доброти, співчуття, людяности, вселяє віру у власні сили і здібності. Кожна пісня-гра, чи рухлива, чи з елементами драматизації, збуджує творчу уяву, формує людину-творця, людину-художника, людину-гуманіста, врешті, – патріота рідної землі".

Отже, коли ми говоримо про національно-культурне відродження українського народу, про повернення до наших духовних витоків та розбудову і зміцнення Української держави, то варто насамперед подбати про високу освіту і належне виховання юної зміни на принципах народної педагогіки, на матеріалі такого феномену світової культури, як український фольклор: діти навіть не зчуються, як їхні душі сповняться гордістю за рідну неньку Україну, за її важке, героїчне минуле, за наш талановитий і мудрий народ".

У збірнику народних дитячих пісень, ігор та розваг "Десь тут була Подоляночка" залишено простір і для творчої думки, і для нових фольклорних знахідок тим, хто працює на ниві народної освіти і чітко усвідомлює свій обов'язок перед Україною у вихованні національно свідомої юної зміни.

Отже, шановні читачі, якщо чарівлива подорож сторінками цього видання викличе у ваших душах роздуми про творче коріння нашого народу, і ви пройметеся вічним ярінням людини: щастям і радістю, любов'ю і вірністю, красою і мужністю та дивом дивним – народною поезією, то ви, на думку автора книги, збагнете своє призначення на рідній землі.

ВІД АВТОРА

ПРО КОРИСТЬ ВІД ЗБІГОВИСЬКА

Іван АНДРУСЯК, поет

Що не кажіть, а від другого збіговиська регіоналів у Сєвєродонецьку таки є практична користь, і то неабияка.

Перше подібне збіговисько, якщо пригадуєте, відбулося між другим і третім турами минулих президентських виборів, якраз у час Майдану, – і того, що наплели там Янукович "со товаріщі", вистачило б на цілі десятиліття тюремного ув'язнення, якби закони в нас діяли не вибірково, а однаково суворо до всіх. Самих лише закликів про "донецько-криворізьку республіку", якими тоді "відзначилися" не лише Тіхонов, Клюєв, чи вже покійний Кушнарьов, а й Раїса Богатирьова, в будь-якій нормальній країні було би більше, ніж достатньо для того, аби ці люди відтак були не в політиці, а, м'яко кажучи, деінде... Однак у нас вони й далі в парламенті, а дехто навіть і в РНБО (раді національної! безпеки! й оборони! – чи ж не парадокс?), кримінальна справа про сепаратизм "благополучно заглухла", – а першої неділі березня ті ж таки Янукович "со товаріщі" (тільки тепер уже без Богатирьової) знову зібралися в Сєвєродонецьку. І знову несли таку ахінею про НАТО, російську мову, УПА тощо, про яку гидко й подумати.

Ось лише в "сєвєродонецька-2" було дві суттєвих відмінности від "сєвєродонецька-1". По-перше, російських прапорів туди принесли "всього" два (інша річ – що ті "всього" два російських прапори там робили!!!), тоді як українських кілька десятків. І про жоден сепаратизм ніхто (скриплячи зубами) не заїкався навіть у кулуарах – тепер вони, бачте, раптом стали "великими патріотами"...

Але це так – декорація. Хто вони такі й на чию "волохату лапу" працюють, ми прекрасно знаємо – незалежно від того, прикидаються вони "овечками", чи ні. Значно цікавіше, по-друге – і саме в цьому й полягає практична користь: мерія українського міста Сєвєродонецька затребувала в Януковича за сумнівне "право" проводити в них такого штибу збіговисько (перше з яких ославило Сєвєродонецьк на весь світ – абсолютно, до речі, несправедливо, бо там мешкають ніякі не сепаратисти, а точнісінько такі ж українці, як і деінде) мільйон доларів! На ремонт палацу, в якому збіговисько й проводили. І Янукович той мільйон заплатив! Йому ж бо потрібен був "символ"...

Одне слово, широко розрекламоване "покращення життя вже сьогодні" для конкретного сєвєродонецького палацу культури таки має настати – і це, вочевидь, єдине хороше, що Янукович зробив для українського народу.

Хоча, як на мене, за право нести ахінею про НАТО, російську мову і УПА – мільйон доларів замала ціна. Тому, шановні мери українських міст, як тільки Янукович "со товаріщі" захоче нести яку-небудь ахінею у вас, – вимагайте більше! Нехай "покращення життя вже сьогодні" настане ще в кількох занедбаних палацах культури...

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Ярослав Радевич-Винницький, Степан Семенюк,

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net
www.nacija.org.ua
Адреса видавця: 01004, вул. Горького 3б, м. Київ, тел./факс 235-37-61
Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26008013932801 у філії "Центральне регіональне управління ВАТ "Банк "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300937, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"
Замовлення №
Наклад 7 000 примірників
Ціна договірна

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9